

OTVORENO

Pisma

Podijelila se Hrvatska na kršćane i nekršćane

Samo je jedan koji ne mora nikomu odgovarati: Gospodin Bog! Svi koji kažu da Gotovina ne treba odgovarati za svoja djela daju mu status Boga, a to nisu kršćani. Hrvatska se, dakle, na primjeru Gotovine podijelila na kršćane i nekršćane. I to je prava i vjerodostojna podjela. A pročitao sam u *Vjesniku* od 14. ožujka izjavu poštovanog velečasnog Suca: »... mislim da se ne treba predati Haagu...« Bio sam »pokošen« i zbunjen. Osoba idealnog kršćanina koja u svih izaziva samo simpatije i naklonost, osoba koja izgledom i načinom oblačenja podsjeća na našu sliku o Isusu Kristu, prema toj vjerodostojnoj podjeli nije uopće kršćanin. Nemoguće! Izluđuje me ta pomisao, i nadam se da spomenuta izjava nije točna.

JOSIP VUKOVIĆ
KARLOVAC

Sporan nedostatni nacionalni ponos

Kada su predsjednik hrvatske države i predsjednik hrvatske vlade izjavljivali da se general Gotovina ne nalazi u Hrvatskoj, Carla del Ponte, pak, svim je forumima slala izvješće o skrivanju i boravku generala baš u Hrvatskoj?! Tako ona naš politički vrh proglašava ljudima koji ne govore istinu, koji nisu vjerodostojni. Je li moguće da jedna europska činovnica (pa makar bila iz haaškog tužiteljstva!) bez podastrijetih dokaza na takav način ponižava cijelu Hrvatsku?! Tužiteljica se obraća hrvatskom narodu preko svoje glasnogovornice Florance Hartmann, koja njezine izjave i prijetnje izvagara najstrašnijom mogućom jezicom a s crno uokvirenim naočalima njezine poruke dobivaju još zlokobniji prizvuk! Ne trebamo se čuditi ako nas Europska unija ne primi u svoje okrilje, ne zbog nedostatne suradnje s Haaškim sudom, nego zbog nedostatnog nacionalnog ponosa, a koji svaka njena članica mora imati.

DR. ANA VIDOVIĆ
ZAGREB

Nekontrolirano istrčavanje voditelja

Aleksandar Stanković se u »Nedjeljom u 2« konstantno nepotrebno zalijeće u vođenju emisije iz čega izvlači kraći kraj. Tako je bilo s Tijanićem, koji ga je u nekom »hvatanju« nadvisio, tako je bilo i s Ivankovićem, gdje se prepušta žučljivoj svađi, a tako je bilo i s Đukanovićem. Najmučnije je bilo s Ivankovićem, kada se svađao i spuštao ispod svake razine. Iduće se nedjelje ispričavao: »Ivanković je ipak pаметан čovjek«. Niti takvo vođenje emisije niti takvo ispričavanje nije na dopustivoj razini jednosatne »autorske« prezentacije, i tako je Stanković samo tipična slika nekih HTV-voditelja, koji se nekontrolirano i improvizirano istrčavaju pred milijunskim gledateljstvom.

BRANKO IVOŠEVIĆ
ZAGREB

Strah me za sutra, za budućnost djece

Nuklearnog otpada ima svugdje, pa i u oceanima. Ako se baca preko ograde, ne mogu poslije oni koji to čine smatrati sebe čistima i savršenima, kako neki od njih misle, podcjenjujući one koji su tek stupili u EU i NATO. Strah me za sutra, za budućnost djece. Ako dođe do nuklearnog obračuna svedjedno je od čije ćemo se atomske bombe živi raspadati a preživjeli rađati monstrome. Kada će novac prestati biti Bog, bilo u zlatu, vodi ili nafti? Nama se traži i vidi trn u oku a brvno im u vlastitom ne smeta. Bagdad je sprženi grad, ostali su gradovi biblijske povijesti razrušeni ili će to biti, a razlog je kao borba protiv terorizma! Pa tko tu koga terorizira?

IVAN PRIBANIĆ
ZAGREB

Stajališta

HRVATSKA U GEOPOLITIČKOM SENDVIČU

Sve dok je Srbija izvan europskih integracija, moguće je stvaranje pravoslavnog bloka s pritiskom na Hrvatsku i Europu

BRANIMIR LOKIN

Propašću Austro-Ugarske Monarhije i Londonskim sporazumom hrvatski nacionalni prostor, prema zemljovidu iz 19. stoljeća, ulazi u procjep specifičnoga geopolitičkoga sendviča. S njegove je zapadne strane Kraljevina Italija, koja na krilima fašizma želi anektirati širok pojas istočne jadranske obale, a s istočne je strane Kraljevina Jugoslavija, koja u vlasti srpskih hegemoni želi na račun kopnenih hrvatskih područja i područja južnog Jadrana ostvariti Garašaninov san o »velikoj Srbiji«.

Nositelji zamisli velikih kraljevstava u skladu s suradnju tijekom 20. stoljeća, smatrajući Kraljevinu Jugoslaviju (u prvoj varijanti Hrvata, Srba i Slovenaca) tek provizornim rješenjem u ostvarivanju svojih krajnjih ciljeva. Njihove aspiracije u okviru ukupnoga političkoga konteksta 20. stoljeća uzročnici su teške i bolne sudbine Hrvata u tom razdoblju.

Propadaju sve iluzije ali namjere ostaju

Velikotalijanske i velikosrpske aspiracije u Drugom svjetskom ratu dobivaju na snazi, ali se ostvaruju tek u skladu s političkim prilikama. Raspad Kraljevine Jugoslavije

obezglavio je velikosrbe i uvukao ih u besciljno taktiziranje, što na kraju dovodi do debakla četnika kao njihove nacionalne vojske. U ratnom kaosu četnička srpska vojska, s talijanskim fašistima, pokušava uspostaviti ravnotežu, ali bez uspjeha.

Kapitulacijom Italije, godine 1943., Tito kao ratni pobjednik i nositelj populističke ideje komunizma razbija ukleti hrvatski sendvič. Međutim, tijekom postojanja SFR Jugoslavije obnavlja se pritisak srpskih hegemoni i postaje većom snagom nego što je bio i u Kraljevini Jugoslaviji.

Titovom smrću, raspadom Jugoslavije te velikosrpskom agresijom na narode u sklopu bivše Jugoslavije, posebice brutalno na Hrvate, obnavlja se imperijalni pritisak s istoka, pri čemu su ponovno vidljivi kontakti četnika s talijanskim emisarima na okupiranim hrvatskim područjima. U pojedinim »Načertanjima« iz tog razdoblja vidljivi su prijedlozi o podjeli Jadrana, kao i prvi »pregovori« u tom smjeru.

Vojno-redarstvenim akcijama »Bljesak« i »Oluja« propadaju sve iluzije ali namjere ostaju. Naime, paradoksalno općim trendovima stvaranja ujedinjene Europe, imperijalna ideja obnavljanja hrvatskoga geopolitičkoga sendviča ponovno uskrisuje na obama njenim polovima. U Italiji rastu reminiscencije glede sudbine esula kao uvod u političku akciju, dok u Srbiji četnici dobivaju aureolu nacionalnih heroja i branitelja proganjena srpskog naroda, ali i puno političko priznanje boraca za nacionalnu stvar.

Zamisao se na kraju materijalizira u duhovnom traktatu o fojbama i »Srcu u jami«, dakle u filmu koji nekritički pokazuje zlu sudbinu Talijana, kako se tvrdi, na »talijan-

skoj zemlji«, ali i svu bezobzirnost »Slava«, odnosno hrvatskih i slovenskih partizana. Gotovo frapantno partizane glume srpski glumci, a film vodi srpska tehnika i osoblje.

Istodobno, u Beogradu se obnavlja »republika srpska krajina« u izbjeglištvu, u čijoj se proklamaciji ne priznaju granice Hrvatske, a za Srbe u Hrvatskoj traži se konstitutivnost. Kao šećer na kraju, srbijanski predsjednik Tadić sugerira Europi da odgodi početak pregovora s Hrvatskom, odnosno sugerira zajednički ulazak Srbije i Hrvatske u Uniju.

Previše slučajnosti i podudarnosti istodobno

Previše slučajnosti na jednom mjestu i previše povijesnih podudarnosti istodobno. Hrvatski političari i službeni stratezi spremni su svemu tomu pridodati granično značenje, ali povijest još od 1918. govori suprotno. Mislim da istinu ipak treba tražiti manjim dijelom u pitanju uključivanja Hrvatske u europske integracije, jer Europa bez Hrvatske nije u stanju zaokružiti svoj geopolitički prostor.

Većim dijelom sinkronizirani nastup imperijalnih krugova Italije i Srbije okrenut je sprječavanju ulaska Srbije u europske integracije. Sve dok je Srbija izvan tih integracija, moguće je stvaranje pravoslavnog bloka s pritiskom na Hrvatsku i Europu, što geopolitički sendvič prema Hrvatskoj čini latentno uporabljivim. Odgađanjem pregovora s Hrvatskom stvara se rezervno vrijeme za nove političke opcije koje, smatra se, jačanjem Rusije postaju sve izglednije.

Autor je doktor znanosti, ekonomski analitičar.

HRVATSKA ENERGETIKA POLITIČARA I ŠARLATANA

Sve što se događa u hrvatskoj energetici posljedica je nesuvisle politike koja ne dopušta prodor znanja i informacija

BRANIMIR MOLAK

U novinama jednog našeg energetskog monopola, koje uglavnom služe da bi se objavile fotografije njegovih voditelja i tekstovi potpore njihovim mudrim odlukama, objavljen je intervju s političarom, najzaslužnijim za teško stanje u energetici, pod naslovom »Hrvatska energetika već je u Europi«. To što je istaknuto u naslovu djelomično je točno, jer je samo dio energetike već u Europi.

Četvrtina Ine, uz štetu nanесenu Hrvatskoj od približno dvije milijarde američkih dolara, već je u Mađarskoj. Jadranska ležišta plina, uz štetu približna iznosa, već su u Italiji, a Nuklearna elektrana Krško, uz gotovo istu takvu štetu, već je u Sloveniji. Političari žarko žele pregovore s Europskom unijom da bi – uz dosadašnju »darežljivost« s onim što nije njihovo – i ostalo što u hrvatskoj energetici vrijedi ubrzo tamo poslali.

Besmislena politika tzv. plinskog lobija

I ove smo zime muku mučili s plinoopskrbom, a sada još žele poskupiti ionako preskup plin za kućanstva i tako izazvati daljnje osiromašenje stanovništva. Da bi to postigli, služe se neistinama koje plasiraju novinari »glasnogovornici« energetskih monopola, a objektivne informacije najčešće su blokirane.

Čim zahladi, besmislena politika tzv. plinskog lobija dolazi do punog izražaja.

Godinama se zavarava javnost da je plin najprihvatljiviji energent u Hrvatskoj, a uopće nije riješeno odakle ga nabavljati, kojim putem i po kojoj cijeni. Uz to, ograničene domaće zalihe plina neracionalno se troše (izvoz u Italiju, pogon termoelektrana...).

Vrijedi spomenuti i susjednu nam Mađarsku, kojoj je u besćenje prodana četvrtina Ine i dobro će joj doći ponešto našeg plina (nakon povezivanja s Mađarskom): Mađari troše oko dvanaest milijardi prostornih metara plina na godinu, od kojih više od devet uvoze iz Rusije.

Što se tiče povećanja opskrbe plinom (plinovodima), Hrvatska možda može jedino računati na plin iz Rusije, ako ga preostane nakon sve većih potreba bogatih zemalja zapadne Europe. Rusija danas raspolaze približno sa 31 posto svjetskih zaliha plina te izvozi oko 128 milijardi metara prostornih na godinu.

Plin iz Jadrana – dar naših političara Italiji

Norveška izvozi 61 milijardu prostornih metara plina na godinu, Nizozemska 34, a Alžir 30. No taj je plin rezerviran za zemlje zapadne Europe. Njemačka uvozi 82 milijarde prostornih metara plina na godinu, Italija 53 i Francuska 33.

Italiji dobro dođe i dar naših političara – plin iz Jadrana, premda je njegova količina u odnosu prema talijanskim potrebama zanemariva. Zapravo, cijela zapadna Europa nema ni približno dovoljno plina iz suviška Norveške i Nizozemske, nego sve više ovisi o uvozu iz Rusije.

Sve što se događa u hrvatskoj energetici posljedica je nesuvisle politike u kojoj političari i šarlatani već godinama ne dopuštaju prodor znanja i informacija.

Autor je doktor tehničkih znanosti (naftnog rudarstva) iz Zagreba.

TKO TO LAŽE

Grafite i oružje naveo sam kao dva krajnja simbola izvanparlamentarnoga djelovanja

ZARKO PUHOVSKI

U članku Ivke Bačić (»Lažljivi plašitelj«, *Vjesnik, Panorama*, 12. ožujka) ocijenjen sam kao onaj tko je među recenim lažljivcima »najdalje otišao«, i to »po uzoru na Carlu del Ponte«, jer »strahujem od rasta ekstremne desnice«. Reagirajući na moj intervju objavljen 5. ožujka u *Novome listu*, Ivka Bačić nije baš pozorno čitala tekst o kojem će potom pisati – ili ga je pak pažljivo pogrešno interpretirala.

U tom tekstu o strahu nema riječi, nego o tendencijama – kako ih vidim. Govorio sam o jačanju izvanparlamentarnih aktivnosti desnice, a ne o »jačanju desnice«, tvrdeći da je njezin potencijal u posljednje vrijeme konstantan, a okretanje drukčijim aktivnostima može uslijediti zbog njezine parlamentarne nezastupljenosti nakon što je HDZ napustio eksplicitnu desničarsku retoriku.

Ivka Bačić nadalje tvrdi da nisam spomenuo da tijekom prosvjeda na splitskoj rivi »ni vlat trave nije nastradala«. Uistinu nisam jer mi ekolozijska bilanca prosvjeda nije bila poznata, ali sam jasno rekao: »Riva je nezadovoljstvo kanalizirala u mirni prosvjed.« Nisam rekao da je od »grafita do oružja kratak put« niti sam izvanparlamentarne prosvjede »povezivao s 'provincijalnim' akademcima«. Dapače, grafite i oružje naveo sam kao dva krajnja simbola izvanparlamentarnoga djelovanja, a akademike nisam spominjao.

Riječju, Ivka Bačić me neistinama napada kao »lažljivoga plašitelja«. Možda je zapravo ona uplašena, no tada je to – ipak vjerojatnije – unutrašnja tjeskoba. Ili pak svjesno rabi tešku patriotsku artiljeriju (i promašuje). Svakako ne služi (novinarskoj) profesiji na čast.

Autor je sveučilišni profesor, predsjednik HHO-a.